

WARUNKI PRENUMERATY:

ROZCIE: w Brazylii 14\$000, do Argentyny 6 pezów, do Ameryki Północnej i do Europy 3 dolary. Numer pojedynczy 400 rejsów.

WARUNKI OGŁOSZEN

Drobne ogłoszenia do 3 cm. wysokości (jeden łam) 1 raz 3\$000, 2 razy 5\$000, 3 razy 7\$000, 6 razy 12\$000. Większe ogłoszenia po 600 rejsów (przedowe 1\$000) za 1 cm. jednolam. W tekście 100 proc. drożej. Roczne ogł. 50 proc. niżki Ogłosz. tylko za gotówkę.

ADRES dla LISTOW I PRZESYŁEK PIENIĘŻNYCH [„Vale Postal” i „Carta com Valor”] Gazeta Polska, Curitiba Parana, Caixa Postal B REDAKCJA I ADMINISTRACJA meści się przy ulicy Conselheiro Laurindo No. 6. [blisko Uniwersytetu Parańskiego] Gazeta wychodzi raz na tydzień, zawsze w środę. Wydawca: Franciszek Wochnik. Redaktor: Ignacy Sklarski

Nr. 10

Kurytyba, Środa dnia 7 Marca 1928

Rok XXXVII

Układ w sprawie emigracji do Sao Paulo

(Ciąg dalszy)

Następujące przyczyny są uważane za słuszne i uprawniające właściciela do uważania umowy za wygasłą (art. 1229 Kodeksu Cywilnego): a) wypadki «sily wyższej» uniemożliwiające robotnikowi wypełnienie jego obowiązków. b) uwłczenie przez robotnika czci jednego z członków jego rodziny; c) choroba lub wszelki inny powód, który robotnika uczyni niezdolnym do robót umówionych; d) nagli lub złe sprawowanie robotnika jak: pijaństwo, niekarność, lenistwo i t. p. e) niedotrzymanie przez robotnika warunków niniejszej umowy; f) nieumiejętność pracy, do której robotnik został umówiony.

Jeżeli robotnik jest wydalony dla jednego z powodów wyszczególnionych w ustępach a) c) i e) art. 13-go niniejszej umowy, będzie miał prawo do wynagrodzenia za czas upłyniony, bez żadnej odpowiedzialności względem właściciela (art. 1231, §-szy Kodeksu Cywilnego).

Jeżeli został wydalony dla jednego z powodów przewidzianych w ustępach b), d) i f) art. 13-go, będzie miał prawo do wynagrodzenia za czas upłyniony, ale odpowiadać będzie za ewentualne straty i szkody, które wynikły z jego winy (art. 1231 § 2 Kodeksu Cywilnego).

Jeżeli robotnik bez słusznej przyczyny, opuści «fazendę» przed ukończeniem zbiorów albo roku rolnego, który się kończy czynnością zwaną «espalhação de cisco» (rozrzucanie liści i ziemi), straci prawo do polowy wynagrodzenia za czas upłyniony, nie będzie jednak obowiązany w tym wypadku do wypłacenia odszkodowania za szkodę i straty, o których mowa w art. 1225 Kodeksu Cywilnego.

Następujące przyczyny są uważane za słuszne i uprawniające robotnika do uważania umowy za wygasłą (art. 1226 Kodeksu Cywilnego): a) służba publiczna lub obowiązki prawne nie dające się pogodzić z dalszym prowadzeniem pracy; b) wypadki «sily wyższej» uniemożliwiające wypełnienie umowy; c) wymaganie przez pracodawcę roboty ponad siły robotnika, zakazanych przez prawo, sprzeciwiających się moralności lub nieprzewidzianych w umowie; d) nadmiernie surowe traktowanie ze strony pracodawcy; e) jawne niebezpieczeństwo znacznych strat lub uszkodzeni; f) niewykonanie, przez właściciela, warunków niniejszej umowy; g) obraza lub usiłowanie obrazy, ze strony właściciela, czci jednego z członków rodziny robotnika; h) śmierć właściciela.

Robotnik opuszczający pracę dla jednej z przyczyn, wyszczególnionych w ustępach a), b), e) i h) art. 17-go niniejszej umowy, będzie miał prawo do wynagrodzenia za czas upłyniony bez żadnej odpowiedzialności względem właściciela (art. 1227 § 1-szy Kodeksu Cywilnego).

Robotnik opuszczający pracę dla jednej z przyczyn, wyszczególnionych w ustępach c), d), f) i g), albo z winy pracodawcy w wypadkach, wymienionych w ustępie e) art. 17-go będzie miał prawo do wynagrodzenia za czas upłyniony i ponadto do wypłaty przewidzianej w art. 12-y niniejszej umowy (art. 1227 § 2 Kodeksu Cywilnego).

Właściciel obowiązany jest zamieścić w niniejszej książeczce zaświadczenie o wygaśnięciu umowy. W razie odmowy z jego strony kompetentny sędzia sporządzi takie zaświadczenie, skazując przytem właściciela na grzywnę w wysokości od

100 do 200 milrejsów na korzyść robotnika (art. 1230 Kodeksu Cywilnego).

Ten sam obowiązek pozostaje w mocy, jeśli właściciel bez słusznej przyczyny oddał robotnika, albo jeżeli ten ostatni dla uzasadnionego powodu uważa umowę za wygasłą (art. 1230 Kodeksu Cywilnego).

Jednakże gdyby w którymkolwiek z tych wypadków robotnik pozostał dłużny wobec właściciela, odpowiedzialność ta będzie zaznaczona w zaświadczeniu i nowy pracodawca będzie odpowiedzialny za zwrot długu (art. 1230 Kodeksu Cywilnego).

Właściciel, który przyjmuje robotników już zatrudnionych przez innego, nawet bez umowy pisemnej, zapłaci opuszczonemu przez robotnika właścicielowi «fazendę» podwójną wysokość wynagrodzenia, należnego robotnikowi na mocy zerwanej umowy w ciągu lat czterech (art. 1235 Kodeksu Cywilnego).

W razie gdyby właściciel postanowił nie zatrudniać robotnika w charakterze robotnika stałego, po upływie roku, obowiązany jest uprzedzić go również na 30 dni naprzód albo przy umawianiu. W przeciwnym razie robotnik sezonowy będzie mógł się uważać za przyjętego w charakterze robotnika rocznego na rok następny.

Robotnik sezonowy zobowiązuje się: a) wejść jako członek placący odpowiednią miesięczną składkę i należne opłaty do kooperatywy sanitarnej farmaceutycznej i nauczania początkowego, obsługującej «fazendę», której statuty zatwierdzone będą przez «Patronato Agricola» (Patronat Rolny), albo: b) przyczynić się miesięczną składką w wysokości która będzie wpisana do niniejszej książeczki do utrzymania służby pomocy lekarskiej i farmaceutycznej, zorganizowanej przez właściciela.

Właściciel zobowiązuje się dolożyć wszelkich starań do: a) zorganizowania kooperatywy, o której mowa w poprzednim artykule; b) zorganizowania służby pomocy lekarskiej i farmaceutycznej, do której przyczynić się będzie miesięczną składką w wysokości za każdą wpisaną rodzinę w razie, gdyby zorganizowanie kooperatywy, o mówionej w ustępie a) niniejszego artykułu nie było możliwe.

Właściciel zobowiązuje się: a) wpisywać na kredyt robotnika w książeczkę; b) opokanie każdego tysiąca krzewów kawy... za każdy «alqueire» (50 litrów) zebranej kawy, za rozrzucenie liści i ziemi (espalhação de cisco) za każdy tysiąc krzewów kawy za każdy dzień pracy (łącznie z pożywieniem lub bez pożywienia) d) dokonywać wypłat w gotówce co dni odpowiednio do wysokości zarobku; e) wypłacić należność za zbiór i zaległą placę za wszystkie prace dokonane w ciągu roku rolnego przy uregulowaniu należności za rozrzucenie liści i ziemi (espalhação de

Warunki wynagrodzenia:

Art. 27. Właściciel zobowiązuje się: a) wpisywać na kredyt robotnika w książeczkę; b) opokanie każdego tysiąca krzewów kawy... za każdy «alqueire» (50 litrów) zebranej kawy, za rozrzucenie liści i ziemi (espalhação de cisco) za każdy tysiąc krzewów kawy za każdy dzień pracy (łącznie z pożywieniem lub bez pożywienia) d) dokonywać wypłat w gotówce co dni odpowiednio do wysokości zarobku; e) wypłacić należność za zbiór i zaległą placę za wszystkie prace dokonane w ciągu roku rolnego przy uregulowaniu należności za rozrzucenie liści i ziemi (espalhação de

cisco) (art. 1222 Kodeksu Cywilnego) Wypłaty te nie mogą być odłożone na termin późniejszy, niż koniec bieżącego roku rolnego.

Warunki szczególne.

Art. 28. Właściciel zobowiązuje się: a) dostarczać światło elektryczne, jeśli jest w «fazendzie» w ilości na lampę i na miesiąc; b) przestrzegać wszystkich przepisów Kodeksu Sanitarnego Stanu Sao Paulo, odnoszących się do higieny, a w szczególności dostarczać robotnikowi dobrej wody do picia, w ilości dostatecznej na potrzeby gospodarstwa; c) zwać samemu i za pośrednictwem administratorów i innych urzędników «fazendy» nad przestrzeganiem porządku, bezpieczeństwa oraz nieetykalności mieszkania robotnika;

d) dostarczyć robotnikom bezpłatnie: łóżka, stoły i ławki, potrzebne do instalacji, lub też materiał na ich sporządzenie; e) dostarczyć bezpłatnie, w razie gdyby conajmniej 10 rodzin polskich robotników rocznych lub polskich robotników sezonowych do zbioru kawy zamieszkało «fazendę», lokal, zaopatrzone w stoły i ławki, niezbędny do założenia ochrony, w której dzieci polskie zbierają się będą pod opieką osoby, wybranej w miarę możliwości z pośród kobiet polskich, zamieszkujących «fazendę», podczas gdy rodzice pracować będą w polu; dzieci będą mogły w ochronie tej pobierać naukę początkową; f) właściciel zgadza się, by delegat Polskiego Urzędu Emigracyjnego, urzędującego w Sao Paulo, odwiedzał robotników polskich i zasięgał informacji co do sposobu, w jaki wykonywane są z obu stron warunki umowy;

g) właściciel zgadza się by lekarz polak odwiedzał robotników polaków i pouczał ich o higienie w nowych warunkach klimatu i przy zmniejszeniu odżywiania oraz o ostrożnościach, które zachować należy dla ustrzeżenia się od rozmaitych chorób. Lekarze ci w żadnym wypadku nie będą wkraczali w zakres pracy lekarzy brazylijskich i przekonywać będą pracowników polaków o korzyściach, wynikających dla nich ze służby sanitarnej, zorganizowanej przez właściciela, oraz o konieczności płacenia miesięcznej składki na opiekę lekarską, przewidzianą w umowie; h) właściciel zobowiązuje się ułatwiać robotnikom polakom wypełnianie ich obowiązków religijnych i zgadza się na to, by ich odwiedzał ksiądz polak. [Ciąg dal. nast.]

KRONIKA KRAJOWA

Kurytyba.

KOMITET SPROWADZENIA DO POLSKI ZWŁOK GENERALA POLSKIEGO JOZEFA BEMA, za pośrednictwem Poselstwa Polskiego w Rio de Janeiro zwraca się do wszystkich Rodaków w Brazylii o składanie datków dobrowolnych na ten patriotyczny czyn.

General Józef Bem, wielki patriota polski, niestrudzony wojownik o wolność Polski i Węgier, jeden z najdzielniejszych bohaterów polskich, rycerz bez skazy — zasłużył sobie, więcej niż wielu innych, by śmiertelne szczytki Jego spoczęły na ziemi ojczyznej — tak przez niego ukochanej. Sprowadzenie tych, drogich każdemu polakowi szczątków, powinno nastąpić przy współdziałaniu całego Narodu polskiego, każdy polak, choćby najdrobniejszą kwotą przyczynić do tego patriotycznego dzieła.

Dlatego zwracamy się do wszystkich naszych Towarzystw z serdeczną prośbą, aby u siebie zarządziły zbieranie tych datków i zebraną kwotę przesyłały albo do naszej redakcji, albo wprost do Wydziału konsularnego przy Poselstwie Polskiem w Rio de Janeiro, rua Senador Vergueiro 197.

Zwracamy uwagę na Odezwe Komitetu umieszczoną w dzisiejszym numerze

DR. PAULO ILDEFONSO D'ASSUMPCÃO znany literat, krytyk dziennikarz i dyrektor Szkoły rzemieślniczej w Kurytybie, wielki i szczerzy przyjaciel polaków — zmarł w Kurytybie dnia 28 lutego br. Pogrzeb jego odbył się dnia 29 lutego br. przy udziale niezmiernej liczby przyjaciół kolegów, przedstawicieli władz i ciała konsularnego.

Parana

MORDERSTWO W GUARA PUAWIE. W dystrykcie Herval-sinho, municypjum Guarapuava Jan Teniuk, na rozkaz swego ojca Tomasza, zamordował dn. 20 lutego kilku wystrzałami z rewolweru Falaria Vicente Ferreira Junior. Mordercę natychmiast uwięziono.

Tajemnicze morderstwo

W OKOLICY BACACHERY. Dnia 25 lutego br. w miejscowości zwanej «Atalho de Abel» niedaleko od drogi Graciosa znaleziono na murawie zwłoki młodego 20 letniego młodzieńca, zamordowanego dwoma wystrzałami z rewolweru, skierowanymi w głowę. Zarządzone śledztwo wykazało, że zamordowanym jest włos Heli-dio Pereni, którego ojciec mieszka w Campo Largo.

Dnia 1 bm. sierżant policji Olegario Silva uwięził niejakiego Sylvania Antoniacomiego, jako podejrzanego o zamordowanie Heli-dio Pereni'ego. — Przynajmniej morderstwa miał być rabunek.

Sao Paulo

SPADE Z 22 GO PIĘTRA, domu, budującego się obecnie i będącego własnością firmy Martinelli, pewien robotnik murarski i zabił się na miejscu.

Rio de Janeiro

OKRĘT W NIEBEZPIECZEŃSTWIE. Dnia 29 lutego br. doniesiono do Rio de Janeiro, że na okręcie «Atalaia» należącym do kompanji Lloyd Brasileiro wybuchł pożar Parostatek w danej chwili znajdował się w niedalekiej odległości od portu Maceió w stanie Alagoas. Na pomoc dążyły okręty, angielski «Voltaire» i brazylijski «Commandante Cantuarina». Ostatnie wiadomości donoszą, że pożar zdołano zlokalizować i że statek «Atalaia» znajduje się już w dalszej drodze do Stanów Zjednoczonych.

Statek ten wiezie podobno wielką ilość materiałów palnych.

Los Brazyłjanek które wyszły za mąż za Syryjczyków.

Z Syrii nadchodzą od dłuższego czasu wiadomości, że brazyłjanki, które wyszły za mąż za syryjczyków i ze swymi mężami wyjechały następnie do Syrii,

Dr. Palumbo

w portach, Narodowego Departamentu Zdrowia w Rio de Janeiro **KLINIKA MEDYCZNA** Wyjeżdża na zwolnienie do chorych nie tylko w mieście ale na kolonje tak w dzień jak i w nocy. Postuguje się własnym autem, Konsultorium Pharmacia «Moderna» Rua S. Francisco (Róg ul. Barão do Serro Azul) od godz. 9 do 11-jej.

cierpią tam rozmaitego rodzaju upokorzenia, są traktowane jak najgorzej i często nawet tracą prawa żon, z powodu tego, że ich mężowie zawierają w Syrii nowe małżeństwa, według przepisów muzułmańskich. Sprawę tę poruszała kilkakrotnie prasa brazylijska, a przed niedawnym czasem zwrócił się do ministra Spraw zagraniczn. p. Mandabeiry Związek brazylijski postępu kobiet, z prośbą o zajęcie się losem kobiet brazylijskich w Syrii i ułatwienie im powrotu do kraju.

Rio Grande do Sul

USUNIĘTE ZOSTAŁO NIEBEZPIECZYSTWO ROZŁAMU W POLITYCE CPOZYCJI. Donoszą z Porto Alegre, że nie ma już wątpliwości co do stanowiska federalizmu riograndeńskiego na najbliższym Kongresie opozycjonistów, który się ma odbyć w Bagé. Możliwość rozdwojenia jest zupełnie wykluczona. W Livramento nie istnieje ani jeden element wyborczy, któryby się nie łączył z programem demokratów.

Kilka osób otrutych

ARSZENIKIEM. Pasażerowie, którzy przybyli z Santa Maria opowiadają, że w miejscowości Sobradinho zmarło kilka osób po spożyciu maki mandjokowej, która, jak później sprawdzono, była pomieszana z arsenikiem. Ofiarami otrucia były siostry zakonne-nauczycielki tamtejszego kolegium, niedawno przybyłe z Niemiec. Między otrutymi znajduje się także Siostra przełożona.

Nie wiadomo dotąd, czy ma się tu do czynienia ze zbrodnią, czy też z fatalną pomyką.

Zderzenie pociągów na

STACJI IJUHY. Z Porto Alegre donoszą, że na stacji kolejowej Ijuhy pociąg osobowy dażący z Cruz Alta zderzył się z tyłem pociągu ciężarowego i spowodował przewrócenie się lokomotywy i wagonów: początkowego i drugiego z byłym. W chwili zderzenia pociągów powstała straszna panika w wagonach osobowych, w szczęście, bez przykrych następstw. Nawet maszynista i palacz zdołali na czasie wyskoczyć z maszyny.

Krwawa scena w San-

TA MARIA. W dystrykcie Santa Maria gdy Manoel Guedes de Oliveira zastawiał sidła na rożaczę zjawił się nagle jego nieprzyjaciel Teodor N., i wszczął z nim awanturę. W obronie syna Manoela nadbiegł jego ojciec Jose Guedes. Rozpoczęła się obustronna strzelanina, która zakończyła się śmiercią Teodora i ciężkim poranieniem Manoela.

Jose Guedes, który wyszedł cało z tej walki, został natychmiast uwięziony.

Govaz Z Rio de Janeiro donoszą, że

TELEGRAMY z całego świata

generał Eduardo Socrates, pochodzący ze stanu Goyaz, w którym przez długie lata zajmował się polityką, oświadczył rioskiej prasie, że obecny prezydent stanu Goyaz senator Ramos Caiado, urządza małe zbrodnie, aby w ten sposób móc się na swych przeciwnikach, których podobno ma pod dostatkiem w całym stanie.

Piauhy

Donoszą z Thereziny, stolicy stanu Piahy, że rzeczywiście sprawcy zamordowania sędziego federalnego Dra Lucrecia Avelina starają się rzucić odpowiedzialność na inne osoby. Ogłosili niedawno w tym celu w gazecie „Esquerda”, że sprawcą moralnym tego morderstwa był p. Assuero Ferreira, potem że Dr. Diogenes Mello — i to z zemsty.

Prokurator Republiki, ze względu na to, że zamordowany sędzia Dr. Lucrecio Avelino został pozbawiony życia z związku z wykonywanym przez niego urzędem sędziego federalnego, przesłał akta śledcze Sprawiedliwości Federalnej do przeprowadzenia procesu karnego.

Minas Geraes

Nadesłane z Bello Horizonte wiadomości informują, że w municyplom Concejão grupa dobrze uzbrojonych bandytów napada na fazendy i dokonuje na nich najwstrętniejszych rabunków i gwałtów.

Rząd stanowy wysłał oddział wojsła w pościg za bandytami.

Ceara i Parahyba

Do Rio de Janeiro nadchodzą informujące wiadomości, że w pewnych okolicach stanu Ceara nie pada już deszcz od ośmiu miesięcy, skutkiem czego ostatnie zbiory zostały zupełnie stracone. Rolnicy tamtejsi stracili nadzieję uratowania choćby części tych zbiorów.

Tak samo w stanie Parahyba do Norcie posucha na nowo niszczy wiele municypjów. Są miejscowości, gdzie było musi być specjalnie odżywiane, aby je utrzymać przy życiu. Pisma miejscowe powiadają, że gdyby nie deszcz, które obficie spadły w styczniu, skutki obecnej posuchy spowodowałyby ogromną klęskę. Brak wody spowodował ponadto drożyznę, która stale się powiększając, utrudnia życie mieszkańców coraz więcej.

Bahia

Z Bahii (miasta) donoszą, że funkcjonariusz Sekretariatu Zdrowia Publicznego Dr. Cezar Caldas oświadczył, że w municyplom Concejão dzuma (peste bubonica) zabrała już 68 ofiar i że grasuje w dalszym ciągu.

Alagoas

Z Maceió, stolicy stanu Alagoas, donoszą, że ośławiony bandyta, Lampião, który miał być zupełnie pobity i na zawsze unieszkodliwiony zjawiał się znowu na widowni i zaczął uprawiać swe dawne zbrojne napady. Rabuje i pali w dalszym ciągu ludzkie mienie, dopuszcza się gwałtów na kobietach i dziewczętach, a przed pościgiem zawsze udaje mu się uciec.

Udaje pokornego i skruszonego w ten sposób wchodzi do danych miejscowości — i gdy już zdołał uspokoić ławowiernych mieszkańców — nagle zjawiają się jego bandyci i mordują, palą, niszczą, a potem znikają.

Sertony pustoszą — policja chłodna i bezradna, — a bandyta grasuje nadal bezkarnie.

Choroby skórne, włosy na skórze, wypadanie włosów na brodzie i w ustach, zapalenie i wypadanie paznokci, przyszczenie ropiejące etc. etc. — to jest „Galeogal”, energiczny środek leczniczy krew sławnego „specjalisty” angielskiego w chorobach weterynaryjnych Dra Fryderyka W. Rossa. Wskazuje na zawodzi — wynik jego pewny i skuteczny.

POLSKA. — Z Warszawy donoszą, że na karę 6 letniego więzienia skazany został jeden z posłów do dawnego Sejmu (prawdopodobnie komunista) za działalność przeciw rządowi.

— Dnia 26 lutego br. rozpoczął się w Warszawie Kongres Związku Weteranów wojny światowej.

Ceremonii inauguracyjnej przewodniczył Pan Prezydent Rzeczypospolitej, Ignacy Mościcki.

— W nocy z dnia 26 na 27 lutego br. zakradł się złodziej do ambasady francuskiej w Warszawie i skradł kilka przedmiotów wartościowych.

— Dnia 29 lutego br. dokonano uwiezienia licznych komunistów w związku z odbywającym się obecnie procesem, skutkiem czego unieważniono wiele kandydatur na posłów do Sejmu, których wybór odbył się dn. 4 bm.

— W następstwie zatargu istniejącego między Polską i Wolnym Miastem Gdańskim w sprawie portu gdańskiego, rząd polski postanowił utworzyć natychmiast potężną flotę handlową z bazą w tym porcie.

— Rząd polski zawarł układ kolejowy z Wolnym Miastem Gdańskim.

Skutkiem tego układu otrzyma pracę około 4 tysięcy bezrobotnych. (Jak z powyższych telegramów można przypuszczać, stosunek Wolnego Miasta Gdańska do Polski znacznie się polepszył, co powitać należy z szczerem zadowoleniem P. R.)

— Paryskie koła oficjalnie są zadowolone z oświadczenia Litwy, że jest gotowa wejść w porozumienie z Polską bezpośrednio lub za pośrednictwem Ligi Narodów.

— Telegramy nadesłane z Kowna do Berlina zawiadamiają, że prasa kowieńska ogłosiła w całości notę, którą rząd litewski przez swego premiera Waldemaras wysłał do rządu polskiego z oświadczeniem chęci załatwienia zatargu bezpośrednio z Polską w Królewcu z końcem marca br. lub za pośrednictwem Ligi Narodów.

— W nocy tej Waldemaras twierdzi, że polski minister spraw zagranicznych, p. Zaleski, że zrozumiał ostatnie mowy delegatów litewskich w Genewie.

Aby tym nieporozumieniem zapobiec, rząd litewski postara się, aby mowy wygłaszane przez delegatów litewskich w Lidze Narodów były stenografowane.

— Donoszą z Warszawy, że minister Handlu i Przemysłu zamianował komisję dla zorganizowania Izby handlowo-przemysłowej. Prezesem tej komisji będzie minister skarbu, a w skład jej weszło kilku wybitnych kupców i przemysłowców polskich.

— Telegrafują z Warszawy, że pomyślnie i ku zupełnemu zadowoleniu postępują pertraktacje między Polską i Niemcami. Dla jeszcze większego ułatwienia tych pertraktacji utworzono komisję dla zbadania sprawy węgla, kwestii weterynaryjnej i formalności cłowych.

— Z Warszawy telegrafują, że delegaci polscy i niemieccy zebrali się mieli dnia 5 bm., aby wymienić swą opinię co do projektowanego układu handlowego polsko-niemieckiego.

NIEMCY. — Donoszą z Berlina, że policja miejscowa uwiezila rosjanina Zubkowa, szwagra byłego cesarza Wilhelma II, za to, że w pewnej restauracji pobił chłopca, roznoszącego listy.

Zubkow ma być wydany z granic Niemiec.

— W swojej posiadłości Kuchelnej na Śląsku, zmarł w 68 roku życia były ambasador niemiecki w Londynie (w czasie wybuchu wojny światowej P. R.) książę Lichnow

ski, jeden ze zdolniejszych dyplomatów niemieckich.

— W sprawie nieporozumień, spowodowanych filmem „Mis Edilh Cavell” między Anglią i Niemcami, postanowiono wystawić film ten w Paryżu w obecności przedstawicieli aliantów, którzy mają osądzić, czy film ten może być wystawiany publicznie bez szkody dla stosunków międzynarodowych.

— Donoszą z Berlina, że w pobliżu miasta Kecklingshausen zawałiła się część kopalni węgla i spowodowała wielką katastrofę. Do dnia 1 bm. wydobyto z pod gruzów 13 zwłok zabitych górników. Jest wielu ranionych.

— Księżna Wiktorja, siostra byłego cesarza Wilhelma, która niedawno wyszła za mąż za tancerza i awanturnika rosyjskiego Zubkowa, ma zamiar starać się o rozwód z powodu hulastycznego życia jej młodego małżonka i kolosalnych strat materialnych, na jakie ją „ukochany” małżonek naraził. Między innymi zastawił Zubków za 3 miliony marek klejnoty swej żony. Procesem rozwodowym zajmie się prawdopodobnie sama rodzina Hohenzollernów.

WŁOCHY. — Z powodu wykonywania ustaw włoskich w prowincji Bolzano, przyszło do poważnego nieporozumienia między Włochami i Austrią. Wygłoszona w tej kwestii w parlamencie austriackim mowa premiera austriackiego, ks. Seipla, wywołała we Włoszech ogromne oburzenie. Stosunki między Austrią i Włochami są bardzo napięte. Krążą pogłoski, że premier włoski Mussolini odwołał z Wiednia posła włoskiego.

— Z Trevisa telegrafują, że w pewnym kinie w mieście Moriago wybuchł gwałtowny pożar. Płoch wśród publiczności wywołany tym pożarem spowodował śmierć 30 osób i poranienia u wielu innych. Prefekt Trevisa dowiedziawszy się o pożarze wyjechał natychmiast do Moriago, w drodze jednak zdarzył mu się wypadek, podczas którego został poważnie pokłeczony. Szofer jego jest konający.

— Wulkan Wezuwiusz znajduje się znowu w stanie czynnym, wyrzucając z siebie ogromne masy lawy i popiołu, przy równoczesnych podziemnych grzmotach i lekkim trzęsieniu ziemi.

— W kwietniu br. ma być ogłoszona dwutonowa książka, w której opisany jest rodowód dyktatora Włoch, Benita Mussoliniego.

W książce tej jej autor, Giovanni Dolcetti, udowadnia, że ród Mussoliniego sięga Wieków Srednich, i że w rodzie jego, oprócz wybitnych ludzi wojskowych i uczonych, byli także monarchowie.

— Ostatnie telegramy przynoszą wiadomość o śmierci marszałka Armada Diaza, księcia Wiktorji, naczelnego wodza wojsk włoskich w czasie wojny światowej. Śmierć tego zasłużonego i dzielnego wodza okryła żałobą całe Włochy. Zwłokom jego oddawane są honory prawie królewskie. Wystawiono na widok publiczny przez 3 dni. Pogrzeb jego przy udziale najwyższych dostojników włoskich i zagranicznych i rodziny królewskiej odbył się z wielką pompą dn. 3 bm.

Skutkiem śmierci marszałka Diaza zarządzone w całych Włoszech żałoba narodowa.

— Donoszą z Watykanu, że został ogłoszony dekret Świętej Kongregacji Obrządków i odczytany w obecności Ojca św., w którym papież wychwala i uznaje cnoty p. Elizetty Cancri Mori, stawiając ją jako piękny przykład żony i matki.

Ojciec św. oświadcza w tym dekrete, że ma nadzieję, że niezwykłe cnoty tej matrony posłużą za wzór dla tych wszystkich kobiet, które dziś zapomniały już o obowiązku h swej płci — szczególnie co do sposobu ubierania się.

ANGLJA. — Z Londynu donoszą, że celem uczczenia pamięci zmarłego nielawno marszałka Don

wojsk angielskich w czasie wojny światowej, i prezesa Legji brytyjskiej, rząd angielski wniósł projekt, aby kosztem całego Narodu zbudowano mieszkania bezpłatne dla wdów i sierót, pozostałych po poległych żołnierzach w czasie wojny światowej.

Projekt ten został poparty przez cały naród.

STANY ZJEDNOCZONE. — Donoszą z Dallas w Texas, że Hiram Evans Szeft osławionego tajnego stowarzyszenia Ku Klux Klan ogłosił, że na zebraniu, które się odbyło dnia 23 lutego br. członkowie tego stowarzyszenia postanowili nie używać więcej mask i że organizacja ta będzie nadal istniała pod nazwą „Kawalerów Wielkiego Boru”. Oświadczył dalej Hiram Evans, że celem stowarzyszenia Klu Klux Klan było przeskadzanie imigracji do Stanów Zjednoczonych. Zmodyfikowane Stowarzyszenie „Kawalerów Wielkiego Boru”, będzie miało na celu asymilację imigrantów.

— Z Chicaga donoszą, że ostatnie liczne zamachy na życie osób wybitnych, zmusiły policję do używania środków wyjątkowo energicznych, skutkiem czego miasto to wygląda tak, jak by znajdowało się w stanie oblężenia.

— Międzynarodowa Liga Kobiet dla Pokoju i Wolności wysłała telegram do prezydenta Stanów Zjednoczonych Coolidge'a z żądaniem, aby natychmiast ustały operacje marynarskie amerykańskich w Nicaragua i kroki nieprzyjacielskie przeciw tej republice.

— Sześciu uzbrojonych ludzi napadło w Chicagu na pociąg i zatrzymało go. Następnie przy pomocy dynamitu rozbili kasę i zabrali z niej 133 tysiące dolarów — poczem uciekli.

Urządnicę pocztową starał im się przeszkodzić w tym rabunku, został jednak przez nich raniony i ub. zwałdniony.

— Nowojorskie dzienniki ogłaszają telegram nadesłany z Rio de Janeiro, który informuje, że były szef policji w stanie Matto Grosso, Luiz Leduc, w wywiadzie, udzielonym pewnemu dziennikarzowi oświadczył, że podróżnik amerykański pulkownik Fawcett, o którym nie ma wiadomości od wyjazdu jego z Cuyaby w roku 1925 i który uważany już jest za niezującego, żyje i przebywa spokojnie wraz ze swym synem i towarzyszymi w jakiejś wiosce indyjskiej.

P. Leduc oświadczył dalej, że rozmawiał długo z p. Fawcettem przed wyjazdem jego w głąb Brazylii i że podczas tej rozmowy Fawcett mu powiedział, że ma zamiar zamieszkać przez kilka lat wśród dzikich, aby poznać ich życie i że wówczas doradził mu p. Leduc, aby wybrał jedno z plemion, które jeszcze nie miało stosunków z białymi, gdyż plemiona, które już poznały białych są najniebezpieczniejsze z powodu zatargów, jakie miały z nimi.

GRECJA. W Atenach rozpoczął się proces przeciw byłemu dyktatorowi, generałowi Pangalosowi. Generał ten broni się sam, krytykując ostro komisję, która prowadzi proces. Pangalos upiera się przy twierdzeniu, że jego rząd miał na celu jedynie pogodzenie poważniejszego narodu i zaprowadzenie porządku w kraju.

— Pewna kobieta w Maratonie podczas pracy w polu znalazła stary garnek z wielką ilością monet srebrnych i złotych.

Monety te zabrał jej następnie właściciel ziemi, na której pracowała. Mają one pochodzić z roku 1770, zakopane w tym miejscu przez Turków lub przez uciekających Greków.

JAPONJA. Z Tokio donoszą, że lotnicy japońscy Yukichi i Goto, wybrani dla dokonania lotu przez Ocean Spokojny, padli dnia 29 lutego br. ofiarami strasznego wypadku.

Z powodu zawieji śnieżnej samolot ich wpadł na górę Kiushe, podczas lotu do Kasumigaura i

rozbił się. Spadając na ziemię zabił na miejscu obu lotników. Dwóch ich towarzyszy, lotnik Uichi Suwa i porucznik-instruktor Okamoto odnieśli bardzo ciężkie poparzenia.

CHINY. — Z powodu przewiania się grobli na rzece Zółta zostało zalanych 80 wsi i miast w prowincji Shiang Tnang. Dwadzieścia tysięcy mieszkańców znajduje się bez dachu nad głową i bez środków do życia.

— Z Hankonu donoszą, że znana na ilość żołnierzy zbiegłych z wojenka połączyła się z rolnikami komunistami z Leyany i na adla do tego miasto, dopuszczając się wszędzie rodzaju gwałtów i rabunków. W Lay-Jang wymordowali mnóstwo mieszkańców, a w pobliskim klasztorze spalili żywcem 300 zakonników.

PALESTYNA. — Donoszą z Jerozolimy, że w okolicy tego miasta dało się czuć silne trzęsienie ziemi, wywołując ogromny popłoch wśród mieszkańców.

Zawałilo się kilka domów.

ROSJA. — Telegrafują z Moskwy, że komisarz sowiecki Łozowski przemawiając na Kongresie Rosyjskiego Związku Robotniczego oświadczył, że organizacje robotnicze w Południowej Ameryce słabną i niają się ku Międzynarodowemu Związkowi Czerwonych i że 9 państw południowo-amerykańskich przyłączyło się do Międzynarodówki i utworzyły nową organizację przeciw imperjalizmowi Stanów Zjednoczonych.

AUSTRALJA. Z Sydney telegrafują, że ogromny pożar niszczy obrzeżenie lasy w okolicy Albany, w zachodniej Australji. Pożar pochłonął już około tysiąca mil (angielskich) kwadratów lasów.

LIGA NARODÓW. Komisja Ligi Narodów dla przewodów komunikacji zebrała się dnia 2 lutego br. celem ustalenia międzynarodowej żeglugi powietrznej i w sprawie problemów, pozostających w związku z przesyłaniem komunikatów prasie zapomocą telegrafu i radiotelefonu.

Rozważała ta komisja także plan utworzenia przy Lidze Narodów sieci radiotelegraficznej i portu samolotów, któreby mogły być pożyteczne na wypadek komplikacji międzynarodowych.

MEKSYK. — Inspektor policyjny w Meksyku, spełniając rozkaz Sekretarza Sprawiedliwości wręczył bilet kolejowy do Lorea arcybiskupowi Serafinowi Amorowi z Tanalipes za to, że tenże wniósł się do spraw politycznych. Arcybiskupowi do gratulacji Stanów Zjednoczonych tarzyszyć będzie dwóch agentów policyjnych.

Komunikat

Konsulat R. P. w Kurytybie ogłasza niniejszym, że Pan Pol Rzeczypospolitej Polskiej w Rio de Janeiro, Dr. Tadeusz S. C. bowski przybędzie urzędowo Parany dnia 12 go marca 1925.

Konsulat R. P.

Two „Biblioteka Polska”
Tres Barras—Est. de S. C. than
poszukuje dobrego
nauczyciela

Początkowa pensja miesięczna 200000 [dwieście milreisów] z mieszaniem, płatnem na 15 miesięcy, t. j. i za czas wakacji.

Pretendenci powinni posiadać dobrą znajomość języka polskiego, historii, geografji, rachunków i języka portugalskiego.

Zgłoszenia wraz z krótką biografią i odpisem świadectw i wyłączeniem specjalnych kwalifikacyj — proszę nadsyłać pod adresem powyższym Zarząd.

POSZUKIWANIE

Jan Ciepliński zamieszkały w Warszawie, ul. Żabkowska Nr. 18, poszukuje brata Stanisława, który przed 35 laty wyemigrował do Brazylii a w ostatnim czasie miał być w Kurytybie.

Poszukiwany lub ktoby wieł miejsce jego pobytu, zechce zgłosić się w Konsulacie R. P. w Kurytybie lub skomunikować się z poszukiwanym.

Konsulat R. P.

ST. HESS
W spra
polskie

Pierwsz
przeznacz
rodajnych
co ze wz
zrozumiał
je przede
zaś częśc
nas i dla
odnośny
gólnych
łości, trze
cy, które
Ze wzroc
ność ref
naszego
stję chcę
referatu
uwagę. P
niam, że
widualne
telnikami
i mój gł
tą głos je
to co pis
naszych
patrywa

Chyba
stytucja
nie opie
ści, lecz
natrz, ni
Bowiemi
ne, że jes
nikiem c
gicznym.
Uzależni
wia sam
na inicja
ność ży
czyna by
w Brazy
przeciw
zasilkom
niclwa
zdanie
dzien
sluszny.
moc z
dounikn
szkolnic
lata, t. j.
szej sam
ba kied
w jak t
się nas
i choch
sze ży
pomocy
Natomi
cie całej
czalność
Wiem,
polskich
tych w
własny
jest „w
nej wie
zawiera
wynag
wzajem
trzymu
1) z o
milów
ewentu
torskich
skich. I
stwo s
siadają
utrzym
zerwie
i tak,
rana st
warzys
zteni
lub dla
jak mo
licyt ta
dnostki
szczęg
Szkoła
T. Such

To
ności i
znajdu
powia
wione
stkiem
życia
oświa
petent
wytwo
T. Such

ST. HESSEL. W sprawie szkolnictwa polskiego w Brazylii.

(Dokończenie)

Pierwsza część tego referatu jest przeznaczona specjalnie dla miarodajnych czynników brazylijskich, co ze względu na temat jest łatwo zrozumiałe. Druga część interesuje przede wszystkim nas samych, zaś część niniejsza jest ciekawa dla nas i dla nich. Wyciąganie więc odnośnych wniosków z poszczególnych części referatu jak i z całości, trzeba uzależniać od tendencji, któremi się powodowaliśmy.

Ze względu na szczególną aktualność reformy polskiej pomocy dla naszego szkolnictwa, którą to kwestię chcę właśnie omówić, ta część referatu zasługuje na szczególną uwagę. Przytem ponownie nadmieniam, że są to moje poglądy indywidualne, a dziełem się niemi z Czytelnikiem publicznie, bo sądzę, że i mój głos może się przydać. Zresztą głos jednostki nie decyduje, więc to co piszę nie jest alfą i omegą naszych zbiorowych życzeń i zapatrywań.

Chyba nikt nie zaprzeczy, że instytucja jakaby nie była, o ile się nie opiera na samowystarczalności, lecz polega na pomocy z zewnątrz, nie ma trwałych podstaw. Bawiem pomoc ma tę słabą stronę, że jest zawsze związana z czynnikami mniej lub więcej demagogicznym, więc demoralizującym. Uzależniając zaś od siebie, pozabawia samodzielności i hamuje własną inicjatywę; czyli powoduje sztuczność żywotności. Tak właśnie zaczyna być z naszym szkolnictwem w Brazylii. To też osobliwie jestem przeciwny wszelkim finansowym zasilkom z Kraju dla naszego szkolnictwa. Takie jest zasadnicze moje zdanie. Teoretycznie biorąc, znajdujemy ten pogląd bezprzecnie słuszny. W praktyce natomiast, pomoc z Kraju jest potrzebna i niedoukniecia dla rozwoju naszego szkolnictwa; i to jeszcze na długie lata, t. j. do czasu wytworzenia naszej samowystarczalności, co chyba kiedyś nastąpi. Wiemy zresztą w jak trudnych warunkach ustala się nasza państwowość w Europie i choćby dla tego powinniśmy nasze życzenia w sprawie polskiej pomocy ograniczyć do minimum. Natomiast mamy obowiązek wrócić cały nasz wysiłek na wytworzenie wspomnianej samowystarczalności. Ale jak to osiągnąć? — Wiem, że najmniej 90 proc. szkół polskich w Brazylii, szczególnie tych w głębi kraju, utrzymuje się własnym kosztem. Każda szkoła jest własnością, Towarzystwa danej miejscowości. Te Towarzystwa zawierają umowę z nauczycielem, wynagradzając go stosownie do wzajemnej zgody. Towarzystwa utrzymujące szkoły ciągną dochód: 1) z opłaty za naukę dzieci (3-5 milów miesięcznie), 2) z zabawy i ewentualnie z przedstawień amatorskich i 3) z wkładek członkowskich. Bywa, że niejedno Towarzystwo sprawnie funkcjonujące a posiadające zdolnego prezesa, poza utrzymaniem szkoły posiada w rezerwie większą gotówkę. Ale bywa i tak, że Komisja Szkolna (wybierana stale z grona członków Towarzystwa) pokrywa z własnej kieszeni deficyt utrzymania szkoły, lub dla jego pokrycia radzi sobie jak może (składki etc.). Często deficyt taki pokrywają tylko te jednostki, którym utrzymanie szkoły szczególnie leży na sercu, (n. p. Szkoła Malletańska — pp. R. Paul, T. Suchorski, R. Krzesimowski i in.)

To wszystko zależy od okoliczności i od warunków w jakich się znajduje dane Towarzystwo. Odpowiadając na poprzednio postawione pytanie, muszę przede wszystkim wskazać na udoskonalenie życia organizacyjnego towarzystw oświatowych, jako na jedyny kompetentny i skuteczny czynnik wytworzenia samowystarczalności. Na ten czynnik szczególną

zwrócić uwagę, przez pobudzenie go do życia i przez rozciąganie nad nim stałej opieki. W tej akcji mogłaby się uwidocznić działalność objazdowców organizatorów (a nie „instruktorów“). Mogliby oni mieć za zadanie badanie miejscowych warunków organizacyjnych, zapoznawanie się z okolicznościami w jakich dane, już istniejące Towarzystwo się rozwija, służenie fachową i rzeczową radą, i t. p. — Wystarczy jak taki objazdowiec porozmawia chociażby tylko z prezesem danego Towarzystwa (bo w swych objazdach nie zawsze natrafi na komplet zarządu lub na posiedzenie), dając mu swoje uwagi zanotowane na kartce z poleceniem poruszenia wskazanych spraw na posiedzeniu Towarzystwa.

O wyniku obrad mógłby być zawiadomiony taki objazdowiec listownie, na co mógłby dawać swoją odpowiedź udzielając dalszych wskazówek. Raz w roku, ale nie częściej, bo to na ten stosunki najzupełniej wystarczy, dobrze by było wysłać Towarzystwom drukowane krótkie okólniki z poleceniem przeczytania i przedyskutowania ich na miesięcznym posiedzeniu. Treść takich okólników mogłaby dotyczyć przystępnie i prosto podanego programu oświatowego na rok przyszły, porad organizacyjnych, propagandy naszych tradycji narodowych etc. W ten sposób utrzymywałoby się stały kontakt z Towarzystwami, bez zbędnego się im narzucania, bo tego one nie lubią. Od czasu do czasu przysyłanie nieco z pomocy szkolnej (mapy, obcrodruki, litografie polskich pamiątek etc.) będzie mieć duże uznanie u Towarzystw. Zaś z powodu, że nauczyciel w brazylijskiej szkole prywatnej jest poprostu najemnikiem Towarzystwa skontaktowanym przez nie na dany okres czasu, wszelkie szkolne i organizacyjne korespondencje i przesyłki mogłyby być skierowane wprost do Towarzystwa a te porozumiewałyby się dopiero z nauczycielem. W ten sposób zaznaczy się powagę tych Towarzystw.

Jest to wskazane także z tego względu, że dotychczasowe odnośnienie się bezpośrednio do nauczyciela i powierzanie mu danych zadań (n. p. organizowania kół młodzieży) osłabia autorytet Towarzystw oświatowych. Często nawet powoduje to u nich reakcję i w ten sposób utrudnia pracę organizacyjną nauczycielowi (o ile wogóle dorósł wiekiem i doświadczeniem do takiej pracy).

Sily nauczycielskie nie przygodne, jak się to przeważnie trafia, lecz stale zawodowe, zorganizowane w niedawno powstały związek, będą miały możność pilnowania swych interesów i praw przy jego pomocy. Naogół biorąc, nauczyciele są tu źle wynagradzani, w czym tkwi przyczyna ich niezadowolienia i domagania się subwencji (brazylijskiej lub polskiej a często obu naraz). Tę kwestję powinno się powierzyć wspomnianemu związkowi.

Może on pomalą zdążyć do polepszenia bytu nauczycieli n. p. przez ustalenie dodatkowego wynagrodzenia w naturze (wspisy) Wreszcie powinna się utrwalić zasada dłuższego pobytu zaangażowanego na daną posadę nauczyciela, co mu umożliwi zaprowadzenie gospodarki (ogród owocowy a nawet uprawa roli hodowla drobiu, pszczoł etc.) Bo przecież nie można czekać by „pieczone gołąbki same wpadały do gąbki.

Reasumując zagadnienie samowystarczalności Towarzystw oświatowych można przyjąć, iż da się ona osiągnąć przez spotęgowanie życia organizacyjnego i przez uświadomienie. Tego jednak od razu przeprowadzić nie można. Trzeba w to włożyć pracę.

A jaka powinna być rola polskiej pomocy oświatowej, jeżeli, ta pomoc już istnieje i ma być nadal? W odpowiedzi na to wymienię tylko moje pomysły bez analizy 1) Utworzenie kom

mocy oświatowej przy Polskim Związku w Kurytybie, w połączeniu z redakcją „Naszej Szkoły“ Ten Komitet winien pozostawać pod opieką konsulatu R. P., ale nie pod jego „dykturą“. Zapomogi finansowe z Kraju winne mieć z góry swoje przeznaczenie w formie budżetu opracowanego przez Komitet na cały rok.

2) Na skutek akcji objazdowców, mających za zadanie pieczę organizacji i jej rozwój. Objazdowcy powinni być o ile możności stale tu osiadli fachowcy w tym zawodzie, znający język portugalski (mogą mieć często do czynienia z władzami) miejscowe stosunki, oraz posiadający w tu polskim społeczeństwie pewną dozę popularności. Niechby tylko raz w roku taki objazdowiec odwiedził szkołę i Towarzystwo, ale podczas tej wizyty faktycznie spełnił swoje posłannictwo, to wystarczy najzupełniej, bo tutejsze życie bije powolnym tętnem a popędzania nie znosi, przechodząc automatycznie do reakcji (tak jest obecnie).

3) Przez pomoc szkolną i organizacyjną w naturze, jak np. instrukcje organizacyjne, potrzebne a dostosowane do tu terenu wskazówki dla Towarzystw, szkół, kół młodzieży etc., mapy, obrazy tanie lecz odpowiadające celowi (polskie krajoznawcze, historyczne i t. p.

4) Finansowanie kursów dokształcających i oddelegowywanie na naukę do Kraju tutejszych kandydatów z młodzieży nauczycielskiej.

Czyli mniej więcej to samo co już jest teraz, tylko ujęte szerzej i podane w więcej racjonalnej formie.

To wszystko da się z pewnością osiągnąć bez przekroczenia dotychczasowego budżetu polskiej akcji pomocniczej dla naszego szkolnictwa. Trzeba jednak koniecznie przeprowadzić pewne reformy, a na pierwszym miejscu odwołać z wrotem do Kraju niektóre osoby zbyt nie bezcelowo obciążające budżet.

Jestem zdania, że na całą Paranaę wystarczy 20 objazdowców, którzy w razie potrzeby mogą być jednocześnie wykładowcami na kursach dokształcających i mieliby obowiązek dopomagać w pracy redakcyjnej w „Naszej Szkole“ i w „Naszej Szkółce“. Redaktor tych miesięczników a autor wielu cennych podręczników szkolny, h. świętyni wykładowca a ogólnie tu ceniiony i poważany p. K. Lech wystarczy najzupełniej za głównego opiekuna tej akcji z ramienia rządu polskiego. (o ile się na to zgodzą sfery kompetentne całej kolonii P.R.)

Pracom biurowym i redakcyjnym, dobraszmy sobie odpowiadnie sily pomocnicze, przy moznosci rozporzadzania srodkami, potemu, z pewnoscia podola i wywiaze sie z tego jaknajlepiej. Zadnych „nadinstruktorow“ czy „naczelnich instruktorow“ w rodzaju osob sztyldowych, dla dekoracji nam tu nie potrzeba. Do ogolnego protestu przeciwko takiemu ujeciu i ja sie przyklaczam.

Subwencje dla szkół, o ile te mają być w budżecie polskiej pomocy nadal przewidziane, należy przyznać tylko tym szkołom, które albo ze względu na swoje znaczenie, albo z powodu niedogodnych okoliczności w jakich funkcjonują, na to zastępują. Mam na myśli

szkoły o szerszym zakresie jak Szkoła Malletańska i H. Sienkiewicza, oraz te nieliczne szkoły, które z powodu istnienia w tej samej okolicy szkoły rządowej, nie mogą się ubiegać o brazylijską subwencję. Tylko w takich wypadkach można odbiegać od zasady nieudzielania pieniężnej pomocy tutejszym szkołom. Wspomniany poprzednio Komitet opieki szkolnej, wraz z redakcją „Naszej Szkoły“, decydowałby w kwestjach przyznawania subwencji W tę akcję możnaby też wciągnąć polski kongres oświatowy, w rodzaju riograndeńskich sejmików corocznych. Możliwość odbywać w czasie dorocznych zjazdów nauczycieli i związków (Oświata, Kultura). Odpowiednie rezolucje takiego kongresu, skierowane do rządu brazylijskiego wraz z odnośnymi referatami, mogą też wpłynąć na spotęgowanie brazylijskiej rządowej pomocy szkolnej dla naszych szkół prywatnych, jak i na konsekwentne dążenie do ich uprawnienia. Bawiem przyznać trzeba, że ta nasza prywatna akcja oświatowa, prowadzona na bardzo lojalnie, jest dla Brazylii pożyteczna. Mamy więc prawo domagać się także od Brazylii pomocy. Takie jest moje osobiste zdanie o sanacji naszego życia oświatowego. Jeśli zaś te moje poglądy spotkają się z ujemną krytyką sfer i ludzi zainteresowanych, to już obecnie nie wdając się w ewentualną przyszłą polemikę, im odpowiadam: opracujcie Panowie inny projekt, ale nie zapomnijcie przytem, iż w obłokach chodzących się nie da (można tam tylko bujać). Trzeba też zwrócić baczność, by polska akcja oświatowa w Brazylii nie była uzależniona od osobistych lub grupowych wpływów tych czynników, które się już dały dostatecznie poznać jako szkodliwe — z lewa i z prawa. Akcja ta powinna być niezależną i stanowić winna autorytet sama w sobie. W przeciwnym razie ściągnie na siebie nowe chmury niezadowolienia.

Iraty 31-1-1928 Koniec.

ASTMA Lekarstwo Reyngate dla radykalnego leczenia astmy, influenzy, kataru, kaszlu gwałtownego, duszności i t. p. jest medykamentem wielkiej wartości, spreparowanym wyłącznie z roślin. Jest płynem, którego używa się 30 kropli w wodzie oczekzonej - rano - w południe - i na wieczór. Zobaczcie świadectwa znajdujące się przy flaszce. Do wiadomości: Cena pudełka 12\$000 - pocztą - polecone 15\$000. Zamówienia skierować należy do J. de Carvalho, głównego agenta w Rio de Janeiro - Caixa postal 1724.

Wielka kolonizacja i parcelacja ziemi.

Jeżeli chcecie kupić ziemi dobrej do uprawy urodzajnej i dobrego herbatu (herbaty) i z pinjami udawajcie się do niżej podpisanego by tego urzędnika przy Kolonizacji Urzędu Federalnego w Brazylii z kilkuletnią praktyką w tym zakresie. Ma do sprzedania i zakolonizowania wielki obszar ziemi pierwszej klasy w Paranie i innych. Ziemię sprzedaje po możliwie najniższej cenie. Jedyny znawca spraw kolonizacyjnych i parcelacji ziemi.

Zgłaszajcie się z zakupnem i o prawdziwe informacje na adres: Albo: Empreza J. O. Esteves Colonia Eurides Cunha Colonizador M. J. Babirecki J. O. Esteves Ecsript Dorizon - Parana Colonizador M. J. Babirecki Cachoeirinha - Parana

Polecamy

POLSKIE PŁUGI ZNAKU „NAP“ I WYWROTKI „ENW“ oraz specjalne „PARANA“. ŻĄDĄJCIE WSZĘDZIE TYLKO POLSKICH PŁUGÓW. PRAWDZIWE POLSKIE SIECZKARNIE BĘDĄ NÓWE SA TYLKO U NAS DO NABYCIA, BO JEDYNE NASZA FIRMA IMPO-TUJE JE Z POLSKI SA BARDZO TANIE I MOCNE. KOLONISCI! KUPUJCIE TYLKO POLSKIE NARZĘDZIA ROLNICZE!

Nasz Adres: Sociedade Importadora Limitada Curitiba - Avenida Luiz Xavier 28 - Caixa postal 393

Komitet Sprowadzenia Zwłok Generała Józefa Bema do Kraju.

Adres Komitetu. Tarnow Konto czekowe P.K.O. Nr. 407 576 Tarnow w listop. dzie 1927

Pod protektoratem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Ignacego Mościckiego zawiązał się Komitet sprowadzenia do Kraju zwłok generała Józefa Bema.

Godność członków honorowych Komitetu przyjęli:

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych Marszałek Piłsudski Wiceprezes Rady Ministrów Kazimierz Bartel, Minister Spraw Zagranicznych August Zaleski, Minister Pełnomocny Posel Król Węgierski Aleksander Belitska, Minister Pełnomocny Posel Republiki Tureckiej Yahia Kemal Bey.

Komitet przystępując do wypełnienia swego zadania, zwraca się do współobywateli z apelem o współpracę w tem dziele.

Mija 77 lat od chwili, gdy w dalekiej ziemi syryjskiej przestało być wielkie polskie serce: zamknął oczy generał Józef Bem.

General Bem, który po upadku powstania listopadowego sławę ożreza polskiego poniósł na ziemię węgierską i stał się narodowym bohaterem Węgier, całe swe życie poświęcił prawie Niepodległości Narodu, pragnąc znaleźć drogę zdobycia wolności w walce z wrogami na obcych frontach.

Wśród wielkich zmagają wojennych nie doczekał się general Bem promiennej wolności Narodu. Odszedł w chwale swych zwycięstw, na ołtarzu Ojczyzny złożony krwawą ofiarą, a w testamentie rodakom pozostawił twarde wskazania nieugiętej walki z najeźdźcą.

Teraz, gdy na ziemiach polskich zajaśniał świt i legendy czar w słońcu przemienił się blask, nadeszła chwila, by Bohaterowi z pod Igań i Ostrołęki, spoczywającemu w obcej ziemi, spłacić dług wdzięczności i w ziemi rodzinnej ze czcią pochować Jego zwłoki.

Sprowadźmy Bohatera prochy do ukochanej Jego ziemi rodzinnej.

Niech w Polsce spocznie jeden z wielkich jej obrońców.

Komitet obywatelski, powstały w tym celu, postanowił złożyć zwłoki generała w rodzinnym Jego mieście Tarnowie, w osobnym mauzoleum.

Aby tę myśl zrealizować, Komitet zwraca się do społeczeństwa polskiego o wzięcie udziału w akcie hołdu dla pamięci wielkiego Bohatera, przez czynne oparcie podjętej akcji.

Komitet.

Z życia kolonji polskiej w Brazylii

MARIANNA PIMENTEL
Linha José Evaristo 9-1-1928 r.

Szanowna Redakcjo!

My wychodzący polscy, przed dziesiątkami lat z drogiej nam Ojczyzny wyparci, nie zapominamy na szych starych tradycji, czy to narodowych czy religijnych. Wszystko nam jest drogie. N. p. święta Bożego Narodzenia, jakież miłe wspomnienia nam przypominają — kiedyś przy choince śpiewali kolendy w każdym polskim domu i rozbrzmiewał głos tak dzieci jak i starców, a opłatek łączył miłością wszystkich wyznawców Dzieciątka Jezusa.

Wspomnienie Pasterki jest dla nas świętym ideałem. To też i tu, wolni duchem na wolnej Ziemi, niech nie gaśnie zniczy prastary wszechpiany w serca i dusze naszych dzieci. W szkole na linii José Evaristo w Towarzyst. Zgoda dzieci nauczyły się kolend i śpiewały je w kościele a następnie dnia 5 go stycznia obeszły miasteczko Serro Negro.

Dzieci przyjmowano wszędzie z entuzjazmem i obdarzano je ciastkami, cukierkami i likorem, a gdy oczki dzieci świeciły jak gwiazdki i 2 latarki kolorowe, które z sobą nosiły, to nam starszym zaświeciły w oczach łzy radości. Wspaniale wyglądała ta gromadka małych pastuszków przy blasku księżycy. Noc była piękna, gwiazdy migotały na niebie księżyc rozjaśnił ziemię swym blaskiem a dzieci śpiewały „Chwała Bogu, chęść i dziękuj niech będą na wysokości, a zaś ludziom dobrej woli pokój na ziemskiej niskości”. Oprócz słodczy, które dzieci przyjmowano, ucieszyły się i rozbawione ludziska i groszem synpeli Zebrałiśmy 31\$000 chociaż nie dla zarobku dzieci koledowały dlatego też te pieniądze oddaliśmy na kościół. Wszystkim ofiarodawcom składamy serdeczne „Bóg zapłać”, wszystkim Rodakom jak i przyjaciołom innej narodowości za gościnne i hojne przyjęcie małych koledziarzy życzym wam aby zawsze ich hojnie rączki Dzieciątka Jezus obdarzały i błogosławiły.

Następnie dnia 7 go stycznia działwa nasza odegrała w szkole Jasełka. Dzieci przebrane stosownie do swych ról, szopka w pięknej oprawie, nad nią gwiazda w tęczy kolorach, hoina z aniołami imitowanymi przez dzieci, inne dzieci przebrane za pastuszków trzej chłopcy za Trzech Króli wszystko to robiło nadzwyczaj miłe wrażenie.

Dzieci odegrały Jasełka znakomicie i mimo śmiechu, wywołanego niektórymi scenami nie zapomniały swej roli. Jasełka były religijne, ale chwilami wesołe np. kiedy się pastuszki z sobą zmagali szli do szopki z radością, grali, śpiewali, tańczyli. Wszyscy obecni z podziwem i radością przyglądali się dzieciom. Rodzice małych amatorów czuli się szczęśliwymi. Jasełka odegrano również na dworze, bo zgromadzenie było tak liczne, że potowa ludzi nie mogła się pomieścić w budynku szkolnym chociaż przybudowaliśmy obszerną salę.

Widzowie podziwiali, oklaskiwali i wieszowali dzieciom, a po Jasełkach poczęstowano je lakociami.

Zarząd Szkoły Towarzystwa „Zgoda”.

Jest do sprzedania 20 akrów dobrej ziemi w kol. Cruz-Machado, Linha Iguassu (Sant'Anna).

W tem 7 akrów herwalu ogrodzonego, a reszta ziemia do sadzenia z wszystkimi zabudowaniami gospodarskimi.

Ziemia położona 20 km. od najbliższego miasteczka. Punkt bardzo dobry na sklep. Informacji udziela na miejscu, lub listownie. Jan Rodak, Cruz-Machado via União da Victoria Parana.

GOSPODARZE! Macie sposobność otrzymać **ZOPEL NIE ZA DARMO** broszurkę z wskazówkami jak można powiększyć produkcję na Waszej roli. Każdy gospodarz, który nam nadesłanie wycinek niniejszego ogłoszenia a na dole napisze swój dokładny adres otrzyma od nas **ZA DARMO** broszurkę, którą napisał p. Zdenko Gayer:

„PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI PRZY NAWOŻENIU ZIEMI W BRAZYLII”

Wycinek posłać pod adresem:

Casa Hackradt, Curityba, Caixa postal 420

Imię i nazwisko:

Kolonja:

Poczta:

Municypjum:

Ziemię pod uprawę KAWY

E. SAPORSKI & I. SZANKOWSKI pośredniczą w kupnie ziem pod uprawę kawy w *Północnej Paranie* w okolicach **CAMBARA**, uważanych za najodpowiedniejsze do tego celu.

LOTY od 10 akrów aż do kompleksów wielkich. Ceny od 400\$000 w górę, za gotówkę i na spłaty. Służymy wszelkimi informacjami

E. SAPORSKI & I. SZANKOWSKI
CAMBARA Estr. de Ferro Sao Paulo — Parana

NOWE KOLONJE

przy stacji Perdizes (dawnej Rio das Pedras) linia kolejowa Sao Paulo-Rio Grande

1) Gwarantowana, pewna ziemia, bezpośrednio złączona ze stacją i koleją. Absolutnie pewne tytuły własności otrzyma każdy kupujący zaraz po wypłaceniu ceny kupna.

2) 700 metrów ponad poziom morza, dlatego najlepszy klimat w południowej Brazylii. Absolutnie wolny od moskitów i innych utrapień. Febra zupełnie wykluczona.

3) Udują się nadzwyczaj dobrze: kartofle, tytoń alfafa, kukurydza i fasola. Specjalność: Pszczelnictwo. Pomimo wysokiego położenia udują się także pomarańcze, mimosy, trzcina cukrowa i t. d.

4) Korzystna okazja dla osiedlenia się rzemieślników na różnych miejscach miasteczka Młyny i tartaki już istnieją.

5) Cena za kolonię (24 hektary) wynosi od 3.000\$000 do 4.000\$000

Wpłaca się 20 procent zaraz, 30 proc. po 3 miesiącach a reszta po upływie roku.

6) Bilet kolejowy do stacji Perdizes kosztuje:

Z Porto União	14\$900	Z Sao Bento	31\$300
„ Rio Negro	28\$500	„ Sao Francisco	35\$500
„ Hany	32\$700	„ Ponta Grossy	29\$400
„ Joinville	34\$500	„ Kurytyby	31\$000

Kto ma zamiar osiedlić się na naszych pięknych nowych kolonjach, niech przyjdzie i obejrzy je. Przy przybyciu każdego pociągu jest nasz zastępca Harry Goldbach zawsze na dworcu.

Dalsze informacje: Jose Petri, dyrektor Estação Perdizes — S. Catharina.

Nie róbcie żadnych doświadczeń

Tylko słuchajcie moich rad

„Fodeal” jest lekarstwem niezawodnym leczącym szybko i radykalnie rany, odmrożenia, liszaje, ekzemy, zajądły, przyszcza, rany pochodzące z zacięcia, skaleczenia, oparzenia i opalenia od słońca, kontuzje, krosty, zmarszczki, pięgi, plamy podczas brzmienności, świerzb, plamy skórne, odparzenia, swędzenie, wypadanie włosów, łupież, pocenie się nieprzyjemnie ukąszenia owadów. Nie jest kremem ani pomadą, lecz płynem perfumowanym, antyseptycznym i znieczulającym. Jego używanie przy myciu twarzy, przy kąpieli dzieci, przy gołębieniu, utrzymuje skórę zawsze świeżą matową. Znajduje się na składzie we wszystkich aptekach i drogerjach Brazylii. Skład główny: Rua General Camara N. 225 — Rio de Janeiro.

Troskliwym rodzicom do wiadomości

Wasze szczęście zależy od waszych dzieci, szczęście ich zależy od zdrowia, zaś zdrowie będą miały wasze dzieci, jeżeli im dawać będziecie co 3 miesiące jeden słoik lekarstwa:

„Lobrigueira”, „Minancora”

niema równego mu lekarstwa. Jedno dziecko 11 miesięczne straciło 543!!! robaków, co poświadczyło 6 osób wiarogodnych z Itaperi, w municypjum S. Francisco do Sul jest niem córce Karola J. Neurembergera tamt. pro osora.

Lekarstwo to ma 4 numery jakości, zależnie od wieku. Każdy słoik stanowi jedną dozę. Nie potrzebuje środków przeczyszczających, ani diety po rozwoleńiu. Jest do sprzedania we wszystkich sklepach, drogerjach i dobrych aptekach. Sprzedający otrzymują dyskont (rabat) w aptece „Minancora” w Joinville.

Dom obuwi

ANTONI MARTES
Largo 19 de Dezembro N. 1. (przy mercaździe sprzedaje nowe i używane obuwię po cenach bardzo niskich. Rzymiła łasony

Największy majątek na świecie.

Ten wielki spadek powinni wszyscy rodzice przekazywać swym dzieciom: znajduje się on w następującym światłym trojgacie:

Art. I. Czytać, pisać, rachować. Art. II. Kochać, prawdę aż do nieskończoności i O, czyż nie aż do śmierci. Art. III. Nauczyć ich zbawionych skutków **Pomady Miancoca**. Nigdy nie było podobnej w leczeniu skutecznego ran (także u zwierząt) egremy, krost, przyszczoł, rakażeń, odmrożenia etc. Apteka „Pharmacia Cruz” w Avare, stan S. Paulo, wyleczyła pewną ranę, której 914 nie zdołał uleczyć. Mamy setki podobnych wyleczeń. Znamioty dodatek do pudru ryżowego. Osusza skórę, bieli ją i ochrania przed przyszciami etc. §. Jedyny: Gdy wszyscy ją poznają, stanie się ona lekarstwem najskuteczniejszym.

Wszy i karapaty

Są częstym, na całym świecie, powodem swędzenia, które męczą swe ofiary całymi tygodniami, miesiącami, a nawet latami. Aby zwalczyć je używa się kąpieli siarczanych, pomad drażniących i smierzących, codziennie zmieniając się bielizną ciała i pościeli i bardzo często nie osiąga się wyniku upragnionego. Te bezpożyteczne środki nie mają już zastosowania odkąd firma Bayer wprowadziła swój znakomity produkt płynny zwany **Mitigalem**. Lekarstwo to, oprócz leczenia swędzeń wszelkiego rodzaju, ma tę korzyść, że jego używanie jest wygodnym i czystym.

DR. CARLOS HELLER

Praktykował w Hamburgskich, Wiedeńskich i Paryskich szpitalach. Praktyka ogólna. Leczy specjalnie choroby skórne, we neryczne, pęcherza i włosów. Klinika dla dzieci. Leczy szczeniemi promieniami Diatermia Konsultorium i rezydencja: Rua 15 de Novembro 5. Przyjmuje od 10, Po 12 i od 3 do 5. W niedzielalki, środy i piątki wieczorem od 8 o 9).

Fraucuskia kompanje okrętswe CHARGEURS REUNIS & SUD ATLANTIQUE

Luksusowa obsługa portów europejskich (5 odjazdów miesięcznie)

Sprzedaz biletów bezpośrednio do Polski

(do Warszawy, Krakowa, Lwowa, Tarnopola, Bzeźcia itd.)

Sprzedaz biletów ze wszystkich miast w Polsce

(tak zwanych biety chamada)

o informacje prosimy zwracać się w języku polskim lub portugalsku

Przedstawiciela kompanji
p. Theophilo G. Vidal
60 rua Sao Francisco, Curityba

ELEGANCKIE, MOCNE I TANIE
OBUWIE
W NAJWIĘKSZYM WYBORZE
OTRZYMA SIĘ TYLKO W
CASA GLOBO

KURYTYBA — ul. Jose Bonifacio 12

BOLE NERWOWE

choćby były one najdokuczliwsze, usuwa się one w najkrótszym czasie przez użycie

CAFIA SPIRINA

Ten idealny środek nie tylko usmiezcza wszelkie bóle, ale nie działa szkodliwie na serce i nerki.

Aby uniknąć naśladownictw, należy zwracać uwagę na to, aby każda tabletki, tubki, „Envelope” i „Disco” posiadała

KRZYŻ

BAYER

Calc. 243 — Geniaz

„OREDOWNNIK”

Pismo lokalno-informacyjne
ADRES: AZARA, MISIONES — REP. ARGENTYNA

Wychodzi dwa razy na miesiąc w objętości 8 stron średniego formatu. Przynosi obszernie wiadomości z życia kolonistów polskich w Misiones, o rozwoju oświatowym, religijnym, społecznym i gospodarczym. Wiadomości z Polski i ze świata.

Prenumerata roczna wynosi 3 pesy arg., w Brazylii 10\$000. [Numery próbne bezpłatnie.

Rodacy! Zamówcie sobie to pierwsze i jedyne polskie pismo w Misiones.

Hadschi Habul Abbas

Pobożny muzułmański pielgrzym, który z przyczyn rytuału wymaganego odbył pielgrzymkę do grobu Proroka...

Czytając z zainteresowaniem o przygodach małego bohatera z przerwaniem czytamy początki tej okropnej plagii jaką jest katar...

Są chwile których się nie traci

Od dłuższego czasu cierpiełem na chorobę krwi, której w żaden sposób nie mogłem wyleczyć...

S. Sebastiao, Rio Grande do Sul Jose Lacerda das Chagas (firma legalizowana)

Zo zdrowiem nie robi się doświadczeni. Chcesz Pan oczyścić swą krew? W tym celu musisz Pan używać tylko pewnego lekarstwa...

Do sprzedania

48 akierów ziemi położonej w oddaleniu 11 kilometrów od Lapy. Dom, kapoira, herwale, drzewo budulcowe i kamp - po cenie 800\$000 za 1 akier.

Jest również do sprzedania 98 akierów ziemi w municypium Rio Negro, wraz z domem, lasem i herwalami, stosownej do hodowli i plantacji mandjoki.

Oba tereny są wymierzone i posiadają mapy. Ostatni teren (w Rio Negro) po cenie 350\$000 za 1 akier.

Informacji potrzebnych udziela p. Fidelis de Paula Xavier w Rio Negro.

Okazja

Z powodu wyjazdu sprzedam tanio: teren 11X28, dom drewniany nowy 10X5 i pół w którym jest doskonale urządzone piekarnia...

ADWOKACI

Dr. Francisco E. de Azevedo Macedo JAN GRABSKI Rua Marechal Floriano Peixoto N. 33 KURYTYBA

Dr. JAMES PORTUGAL MACEDO, MICHEL MATTAR Praça Floriano Peixoto Nr. 63 PORTA GROSSA

Jacek Dromlewicz

Lekarz-Dentysta. Zęby sztuczne z podniebieniem i bez w złości i kauczuku. Plombowanie i wyjmowanie zębów bez bólu.

Advertisement for 'TELL' soap, featuring an image of the soap box and text: 'Dobroć, proszku do pieczenia "TELL" jest stale udowodniany'

Advertisement for 'MITIGAL' featuring an image of a man holding a sign that says 'MITIGAL' and 'Extingue promolamente AS'

COCEIRAS

Advertisement for 'BALSAM Santa Helena' listing ailments: 'BÓL W PIERSI, REUMATYZM, BOL ZĘBOW, NEURALGJA, Cięcie brzuszne, UDERZENIA, BOL USZOW, SWIEŻE RANY'

Jeżeli już nic nie pomogło!

Pomoże 'Cudowna Maść' - Springera polecana przez najlepszych lekarzy na ropne rany, liszaje, spkanką skórę, zapalone i stwardniałe piersi...

Eduardo Springer - Novo Hamburgo - Rio Gr. do Sul

Advertisement for 'Pulvas Santa Helena' with an image of the product box and text: 'Estomago, Fígado, Intestinos, Prisão de Ventre'

Advertisement for 'Glos Polski' newspaper: 'Najstarsze pismo w Argentynie, WYCHODZI W KAŻDĄ NIEDZIELĘ'

Advertisement for 'SZAKIER CZYLI LOT' and 'Na raty' with details about land sales and financing options.

Advertisement for 'MAGNÉSIA FLUIDA DE MURRAY' with an image of the product.

Advertisement for 'CASA FAVORITA' shoe store: 'Wielka Fabryka obuwia i kufrów oraz garbarnia'

Advertisement for 'SZEWIECTWO "CENTRAL"' featuring an image of a shoe and text: 'polecz w wielkim wyborze - obuwie - doskonale i mocn. zrobione dla panów, pań i dzieci po cenach jaknajniższych.'

Advertisement for 'CONTRA DÔR DE OLHOS' eye medicine featuring an image of an eye and text: 'COLLYRIO AMARELLO DE CHAVES'

Advertisement for 'Bank Francusko - Włoski' with text: 'DO KOLONJI POLSKIEJ! Stosunki Handlowo Bankowe między Polską a Brazylią.'

Advertisement for 'Cudowne lekarstwo' (miraculous medicine) with text: 'Powiadaj lekarze i ludzie dobrze to wiedzą z wa nego d.św adzenie, że wzrost wypadków śmierci z powodu chorób płuc...

Advertisement for 'Wrzody, które dochodziły aż do kości' with text: 'P. Maria Silveira w Pelotas, stan Rio Grande do Sul powiada: Przez cały rok żyłam, męczona wrzodami na nogach...

Advertisement for 'Galenogal' medicine with text: 'Galenogal, preparat czyszczący i wzmacniający krew - wynaleziony przez znakomitego lekarza angielskiego Dra Fryderyka W. Romana...

ELIKSIR „NOGUEIRA“

est używany skutecznie w następujących chorobach:

- skrofule, bubony, zapalenie macicy, cieczenie z uszu, wywiera, fistulę, raka syfilitycznego, pryszczki, białe upławy, wrzody i narośle, świerzb, reumatyzm, plamy skórne, niedomagania wątroby, bóle w piersiach, narośle na kościach, pulsowanie tętnic i wogóle wszystkie choroby pochodzące ze krwi.

Wiele skuteczny środek oczyszczający krew!

Porady lekarskie darmo

Każda osoba może otrzymać wskazówki do leczenia swej choroby. W tym celu należy wysłać czytelny adres w kopercie z marką i wyjaśnieniem symptomów swej choroby, wieku, zatrudnienia i dotychczasowego leczenia — pod adresem: Caixa Postal Nro 2398 „Medico“, Rio de Janeiro.

Dr. Alpio de Campos

Lekarz i Chirurg-Dentysta Kurytyba Praca Cel. Eneas N. 7 I Godziny przyjęć: od 2 do 5 po południu

Dominik Kurecki

Polski zakład krawiecki przy ul. Dr. Marley Nr. 61 Wielki wybór materiałów na ubranie. Zamówienie wykonuje się w razie potrzeby w 24 godziny. Robota gwarantowana CENY NISKIE.

Fabryka cukierków

„AURORA“ Józefa Kuli Wyrabia cukierki w najlepszych gatunkach i karmeli owinięte w papier („ballas“) we wszystkich odmianach. Ul. Martin Affonso N. 100 Kurytyba — Parana — Brazyl

Cudowna maść

„Springera“ Kiedy inne środki zawiodły ta maść pomaga doskonale przy zapaleniach, wrzodach, okaleczeniach i oparzeniach. Sprzedaż hurtowna i detaliczna Minerva

Drogiarstwo i apteka

Kurytyba — Praca Tiradentes. 57

Casa Daitchman

Mauricio & Irmao Kurytyba Praca Zacharias Nr. 12 poleca MEELE WSZELKIEGO RODZAJU z własnej fabryki jako to: bufety, stoły, krzesła, łóżka, materace i t. d. po cenach najniższych

Tedeschini & Irmaos

Fabryka ciast pożywnych, tuby kukurydzianej i kawy mielonej. Wielki młyn do maki żytniej. Avon 7 de Setembro 242 — 245

ZA DARMO

Wszystkim, którzy cierpią na choroby płuc jak bronchit, astmę, uciążliwy kaszel, chroniczny katar, grypę lub osłabienie płuc udzielam za darmo lekarstwa, które ich wyleczy w kilku dniach. Nadesłajcie swój adres do Marji G. de Andrade, Travessa do Quartel 9, São Paulo (Cidade)

Biuro techniczne

Przy Kursie Praktycznym dla buchalterów (guarda livros) w KURYTYBIE PRZY ULICY 13 DE MAIO 108 istnieje i funkcjonować będzie biuro techniczne, które rozwiązywać będzie wszelkie zagadnienia rachunkowości, prawa handlowego i kontroli (fiskalizacji), prowadzenia ksiąg handlowych (od początku do końca), robić doświadczenia próbne, prowadzić rejestracje kontraktów, firm i ksiąg w kolektorach federalnych i w Izbie handlowej, robić podania do urzędów publicznych etc. Personal uzdolniony — dyskretny i poprawny.

Casa de Saude »Sao Francisco«

Dom Zdrowia -- Klinika prywatna

Dr. Jorge Meyer Filho

Curytyba, Ulica São Francisco 25

Na nowo urządzona, nowoczesna klinika. — Największa czystość. Uprzejma obsługa. — Ceny przystępne. Nowoczesny aparat Roentgena. — Diatermja. — Sztuczne ultra fioletowe promienie słoneczne. — Zystoskopia i t. d.

Specjalność: Operacje, leczenie chorób kobiecych, pomoc przy porodach, zastosoowanie sztucznego pneumothorax przy osobach cierpiących na płuca.

GODZINY PRZYJĘĆ: od 10 do 11.30 i od 4 do 6 godz.

WIELKI SKŁEP POLSKI MABCINA SZYNDY i Ska

PLAC TIRADENTES N. 19 ma zawsze na składzie: mąkę pszeaną, żytnią i kukurydzianą, cukier, ryż, sól, śledzie, sliwki, rodzenki i konserwy owocowe. Ma również najlepszą kawę mieloną z własnej fabryki Trunki z najlepszych gatunków krajowe i zagraniczne. Kupuje produkta rolne jako: kukurydzę, fasolę, ziemniaki, masło, jaję, drzewo i t. p. SPZEDAŻ NA KOLONJE HUTOWNA I DETALICZNA CENY PRZYSTĘPNE Posiada filję w Thomaz Coelho i Arankurii

Dr. Antoni Rydygier (Ruediger)

Kurytyba

Prof. Dr. Antoni Rydygier (Ruediger) specjalista w chirurgji, chorobach kobiecych i dróg moczowych.

Przyjmuje w swej nowo urządzonej klinice chirurgicznej przy Avenida 7 de Setembro N. 69 (narożnik rua Ratucliffe) od godz. 3 do 5.

PIWO MARKI „CRUZEIRO“

Dla smakoszków!

Nasze gatunki: Cruzeiro Pilsen, Pombó, Cometa, Cruzeiro Ciemne, szops.

APTEKA „ESPHINGE“

J. M. DE MILASCH KURYTYBA, JUL. COMMENDADOR ARAUJO N. 7 Zupełnie odnowiona, na nowo bogato zaopatrzona i na zaufanie zastępująca. Recepty lekarskie wykonuje sam właściciel sumiennie i szybko. Rzetelna cena!

Prawdziwe utrepienie

dla dzieci i dorosłych, stanowią w ciepłych krajach tworzące się w wnętrznościach ludzkich różnego rodzaju robaki i wywoływane przez nie choroby. Jakże małe, jedynie za pomocą mikroskopu widzialne stworzenia mieszczą się w pasyżyty w kiszce przewodu pokarmowego w mniejszych lub większych ilościach i żywią się sokami, których człowiek do życia potrzebuje. Przeto robaczki te nazwać można rzeczywistymi gnębielami organizmu ludzkiego. Jeżeli bowiem tych właśnie cennych soków ciału brakuje człowiek upada przedwcześnie na siłach, rozpada się niemal, zdolności umysłowe zanikają, nadto zjawiają się bóle w głowie i w plecach i ogólne zniechęcenie, słabość i t. d. Ciało ludzkie, zwłaszcza u dzieci, jest wtedy bardzo skłonne do suchot i innych ciężkich chorób nieuleczalnych. Wiedza już od dawna zajmuje się usunięciem tych szkodników z kiszki człowieka, lecz dopiero w ostatnim czasie zdolano wynaleźć niemyślny środek, o tym jest

Cudowny Vermipurgol Milka

(Pozwolenie nr. 913-6 6.1919) Stwierdzono statystycznie, że w ciepłych krajach na 100 ludzi 95 cierpi na te robaczki. Niech więc każdy używa tego środka chociażby tylko dla zabezpieczenia. Rodzice niech bronią życie swoich dzieci. Będą one zdrowe, silne i dobrze rozwijać się będą. Dorosli również czuć się będą zdrowymi i zadowolonymi. Do nabycia we wszystkich aptekach i w Laboratorjum „Milka“ Pharmacia EspHINGE — Kurytyba — Rua Commendador Araujo N. 7 Nie przyjmować nigdy podrobionych środków lekarskich. Jedynie „Vermipurgol“, jest gwarantowany. Nigdy się nie dać skłonić do przyjmowania innego preparatu i zalecano często jako „także dobry“.

CASA HELVETIA

Fabryka posadzek i płyt kamiennych JAKOBA THOMMENA

Pracownia i skład przy ul. Visconde de Guarapuava, 47 Kurytyba — Parana — Brazylja

Pierwzorządna pracownia ozdób budowlanych (ornamentos para construcções). Wyroby artystyczne z marmuru sztucznego, granitu, mozaiki etc. etc. POMNIKI I OZDROBY DLA GROBÓW

ESCOLA PRÁTICA DE COMMERCIO

Praktyczna Szkoła Handlowa Kurytyba — ul. Dr. Marley N. 103 ob. Filja: Rio de Janeiro — rua S. Jose 106 Jedyna szkoła, która gwarantuje doskonałą naukę handlową, albowiem posiada zorganizowane biura dla nauki technicznej: tartakowej, handlowej i przedsiębiorstw herwy matte. Kompletny kurs miesięczny. Nie wyciąga się egzaminu wstępnego. Wpisy mogą być uskutecznione każdego czasu. Uczy się także pisanie na maszynie

BRONCHITINA "CHAVES" O VERDADEIRO ESPECIFICO DAS TOSSSES

Mieczysław Gosławski Chirurg-Dentysta Wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres dentystyki. Wymowiania i leczenia zębów bez bólu. Od 8 do 11 i od 1 do 7 Rua Dezembargador Malta N. 6

CASA IDEAL ALBERTO C. ELIAS CURYTYBA rna Jose Bonifacio N. 9 (w pobliżu katedry) Skład mieści się w tym samym domu jak dawniej obok rzeźni Garmatra FILIA: Rua 15 de Novembro N. 31 Ogromny wybór obawia wszelkiego rodzaju po cenach najniższych Kalosze Wykonane na wzór trzewików do sznurowania BARDZO PRAKTYCZNE I ELEGANCKIE

Polska fabryka makaronu i kawy Sao Miguel FIRMY GONTARSKI & SKA Kurytyba Ulica Iguassu N. 246 Teefon N. 489 Skrzynka pocztowa 278 Poleca swoje wyroby w najlepszym gatunku

Pracownia mebli Józefa Skrocha w Kurytybie Ul. Saldanha Marinho N. 94 Wyrabia wszelkiego rodzaju meble, i wszelkie wyroby stolarskie PO CENACH PRZYSTĘPNYCH

Śięgarnia i Drukarnia Antoni Rydygier & Cia. Limtd. RUA BARAO DO SERRO AZUL N. 6 CURYTYBA Śięgarnia: Książki w językach: polskim, portugalskim i francuskim. Książki szkolne i pomoce naukowe dla szkół polskich i brazylijskich. Materiały piśmienne oraz książki handlowe dla wszelkich biur Słownik Polsko-Portugalski Drukarnia: Przyjmuje się zamówienia na roboty drukarskie i wykonywa się natychmiast po cenach bardzo niskich, w językach polskim i portugalskim Dewocjonalja: Różańce, książeczki do nabożeństwa krajowego i zagranicznego wydawnictwa. Figury, figurki, krzyżki, obrazki, medaliki i t. d. Posiada na składzie Elementarza K. Lecha.

CASAMETAL Jose Hauer Junior e Cia Kurytyba Rua 15 de Novembro Nr. 44 Wielki skład żelaza i stali, w sztabach i w płytach sztab gwałtów, rur, łańcuchów i inn go żelastwa do wozów Wszelkiego rodzaju uzemiosła i maszyny Oleje, szkła, drud gładki i kolczasty, maszyny rolnicze i t. d. Nadchodzą codziennie transporty plugow

APTEKA TELL DROGERJA SIGEL, ETZEL E CIA. KURYTYBA — ULICA 15 DE NOVEMBRO 98 Pod kierownictwem aptekarza K. Kleemann. Fermento TELL Najlepszy środek do robienia ciast i pieczywa różnego rodzaju. Recepty za darmo. Xarope „Baby“ Pewny i zagwarantowany środek na silny kaszel, przeziębienie, influenżę, grypę, kokuks i t. p. Vermicida TELL Największy wróg wszystkich robaków we wnętrznościach dzieci i dorosłych. Farby TELL są najlepsze do farbowania ubrań i sukien. Do nabycia we wszystkich kolorach REUMATOLIN Bardzo dobry środek na reumatyzm, na wzmocnienie nerwów, na ból zębów i wogóle wszystkie bóle w kościach i w mięsnych częściach ciała czyli rnszkulów. RECEPTY LEKARSKIE WYKONUJE SIĘ PRĘDKO SUMIENNIE I TANIO Lekarstwa i preparaty krajowe i zagraniczne Mówi się po polsku

Bozmałtości.

DIWNE ZWYCZAJE W SZCZĘŚLIWYM KRAJU.

Jeden z Polaków, którego losy rzuciły aż do Nowej Zelandji, po daję nader ciekawe spostrzeżenia, rzucające się w oczy każdemu nowoprzybytemu. W mieście Auckland zauważył, że dyrekcja tramwajów nakazuje w wagonach cytaty z Biblii, a przeważna część pasażerów jadąc załatwić interesy na giełdzie czy gdzieindziej, czyta Ewangielje.

Statystycznie stwierdzono, że na każdą nowozelandzką rodzinę wypada przeciętnie majątek wartości 6 tysięcy funtów szterlingów tak, że najniższą moneta będąca w obieg, najmniejszą, jaką można by tutaj podarować żebrakowi (gdyby żebracy tu istnieli), wynosi 3 pensy, a szklanka sodowej wody kosztuje dwa razy tyle.

Tutejsze partie polityczne traktują się nawzajem z szacunkiem i uprzejmością.

Ze służbą, numerowymi i szoferami żyje się, jak z równymi sobie.

Dalej istnieje tutaj wprowadzić w kin i scenek, ale niema ani jednego poważnego teatru.

Każdy z mieszkańców pije przeciętnie siedm razy dziennie herbatę.

Dalej stwierdził, że tutejsze nawet „pierwszorzędne“ hotele lokują dwie, trzy, a nawet cztery obce sobie osoby w tym samym pokoju.

Wszystkie domy w Auckland posiadają z frontu baldachimy z zielonej, wobec czego deszcz nie wzbrzmieje ruchu ulicznego.

W żadnej kawiarni i restauracji nie wolno palić, a w niektórych hotelach zabronione jest palenie nawet w szpitalni.

Włosa tu zupełnie t. zw. „szła, białów“ kolejowych, tak że na u-

licy w śródmieściu można się znaleźć nagle przed lokomotywą.

Pokoje w hotelach wynajmowane są tylko z całodziennym utrzymaniem.

Naręczony nie liczy na posag, a natomiast naręczona jest pewna, że jej przyszły mąż wnieście do małżeństwa kompletne umeblowanie.

Każde miejsce w tramwaju posiada dzwonek, zapomocą którego pasażer zatrzymuje wagon tam, gdzie chce wysiąść.

Sądy tutejsze przywiązują większą wagę do zeznań kobiety, niż do zeznań mężczyzny.

A co do wyścigów konnych, to te trwają od 11 rano do 6 popołudniu i że się o nich daleko więcej mówi, niż o polityce.

POLICZEK JAKO LEKARSTWO.

W prasie wiedeńskiej opowiada p. Trebor Lieb następujące zdarzenie.

— Byłem przed laty porucznikiem w bośniackim pułku w Bieline i przyjaźniłem się bardzo z lekarzem pułkowym. Przyjaciół miał klientelę i wśród ludności cywilnej. Pewnego razu poprosił mnie, abym asystował mu przy bardzo ciekawej operacji. Chodziło o rzadką chorobę: jednemu z chłopów wydawało się, że ma w mózgu osę, która mu się tam dostała przez ucho podczas roboty w polu. Nazajutrz rano przywdziałem biały kaftan i udałem się do sali operacyjnej. Siedział już tam pacjent jęcząc głośno z bólu i zatykając sobie uszy. Ze operacja nie miała być przeprowadzona na serjo, zaraz się domyśliłem z mowy doktora, który mnie poprosił, aby zachować się poważnie. Następnie polecił mi zawiązać oczy chłopu przepaską. Gdy to się stało, wyjął z torebki papierowej jakiś przedmiot i ukrył go w dłoni. Trzymałem pacjenta za ręce, a wtedy lekarz wymierzył mu siarczysty policzek i w jednej chwili zdarł przepaskę.

— Oto osa, którą wydstałem

wam z mózgu — zawołał triumfalnie, pokazując chłopu zawczasu już przygotowaną osę.

Chłop był rad niezmiernie i zapewniał, że po tej operacji bóle ustały.

W jakiej czasi potem ten lekarz pułkowy poprosił mnie o asystowanie przy drugiej operacji, również zajmującej. Własciciel pewnej restauracji dostawił manji przesładowczej, że wa brzoż ze szkła. Zwrócił się więc do lekarza z prośbą, aby go zoperował. Lekarz zgodził się z całą powagą.

Przy operacji, podczas której pacjentowi zawiązano także oczy, wymasowano mu dokładnie brzuch. Przez ten czas tłukłem szkło i rzucałem odłamki na ziemię. Potem lekarz wytłumaczył pacjentowi, że usunął mu szkło z żołądka.

Pacjent był uszczęśliwiony i całym wyzdrowiał.

MANNA BIBLIJNA.

Od wieków już interesowała uczonych zagadka owej manny, którą żywili się izraelici na pustyni synajskiej, po wyprowadzeniu ich przez Mojżesza z niewoli egipskiej.

Wreszcie botanicy doszli do przeświadczenia, że ową mannę biblijną jest produkt rosnącego na półwyspie Synajskim tamaryszka mannowego (Tamarix mannifera), której to produkt arabi nazywają „manną niebieską“ i sprzedają pielgrzymom.

Obecnie wszakże dwaj uczeni Niemcy: dr. Fritz Bodenheimer i dr. Oskar Theodor doszli do wniosku, iż dołyychczasowe mniemanie, tyjące się owej manny, nie jest zupełnie ściśle.

Dwaj ci badacze udali się na początku bieżącego lata na półwsep Synajski w celach naukowych, a zwłaszcza, jak oświadczyła dzienniki niemieckie, dla ostatecznego „rozstrzygnięcia zagadki manny biblijnej“.

Wróciwszy niedawno z tej wyprawy do Jeruzolimy, Bodenheimer i Theodor nadesłali do Berlina raport, z którego się okazuje, że

wprawdzie manna jest istotnie produktem tamaryszka, ale nie bezpośrednio, lecz wydzielanym przez owady, żyjące na tej roślinie i żywiące się jej sokami.

Owady te wydzielają ciecz przezroczystą, tak kryształ i gesta, która w końcu ścieka kropkami z gałęzi tamaryszka na ziemię i przybiera barwę białawą.

Obfitość tych kropek zależy od obfitości deszczów zimowych. Jeżeli zima była bardzo didzyśta, to bednini mogą zbierać latem nawet po 3 i pół funta tej manny dziennie.

Wyprawa niemiecka stwierdziła istnienie tej manny w znacznych ilościach na całym półwyspie.

Sprawozdawca paryskiego „Matina“, pragnąc sprawdzić wiadomość, nadesłałą przez badaczów niemieckich, zwrócił się po informacje do zastępcy dyrektora działu botanicznego w paryskim Muzeum nauk przyrodniczych, entomologa, p. Benarda.

— Bardzo często — oświadczył mu ten uczyony — guma lub iana piana, które widzimy na roślinach są wydzieloną owadów, żyjących na tych roślinach ich kosztom. Owady te wydzielają ciecz przezroczystą, gęstniejącą na powietrzu. Ktoż, naprzykład, nie słyszał o „szlach wierzby“?

Hipoteza więc uczonych niemieckich jest bardzo prawdopodobna.

MŁA NARZECZONA.

Jak donoszą dzienniki niemieckie, pewna młoda berlinitka, będąca nauczycielką gimnastyki w kołach żeńskich, odbywała niedawno w towarzystwie swego narzeczonego przejażdżkę łodzią po jeziorze w Mechl oburgii.

Nagle zerwała się burza i fale uszkodziwszy łódź, groziły jej zatopieniem. Nauczycielka gimnastyki, zmiernywszy wprawem ołm odległość od brzegu i stan łodzi, doszła do wniosku, że łódź nie dopłynie do brzegu pod ciężarem dwojga osób. Nie wiele więc myśjąc, schwyliła silnymi ramionami

narzeczonego i r. u. ita g... ra, gdzie nieszczęśliwy utonął, ma zaś dopłynęła szczęśliwie brzegu.

Za czyn ten nieludzki sąd przed sądem, sąd jednak uwolnił od winy i kary, motywując swój wyrok tem, że oskarżona działała pod przymusem ocalenia własnego życia (Notstand).

STOSUNEK LICZBOWY MĘŻCZYZN I KOBIEC.

Według statystyki, podanej przez „Bayerischer Kurier“, w Europie na 1000 mężczyzn przypada 1000 kobiet, w Afryce 990, w Ameryce 977, w Azji 944, w Australji 810.

Wśród krajów europejskich sunkowo największą liczbę kobiet ma Belgja; 1060 na 1000 mężczyzn. Z kolei idą Anglja z 1059 kobietami, Szwajcarya z 1056, Hazańja z 1044, Portugalia z 1040, Niemcy, Austria i Węgry z 1038, Danja z 1032, Polska z 1028, Francja z 1008 Inne państwa Europejskie mają mniej kobiet, niż mężczyzn. I tak np.: Włochy liczą około 989 kobiet na 1000 mężczyzn, Belgja 985, a państwa bałkańskie około 950.

W Afryce kilka państw, w liczbie Egipt, ma więcej kobiet, niż mężczyzn, w większą i jeden krajów afrykańskich mężczyzn jest liczeńsi od niewiast.

Najwięcej kobiet znajduje się w Indjach Zzachodnich, 20 proc. więcej niż mężczyzn. W Ekwadorze na 1000 mężczyzn przypada 1100 kobiet, w Kolumbji 1058. Salwador jest jedynym państwem na świecie, gdzie liczba mężczyzn równa się liczbie kobiet. W stanie Zjednoczonych na 1000 mężczyzn przypada tylko 978 kobiet, w Perji i Kanadzie 976 w Argentynie 940, w Brazylii 938, w Indjach 937, w Japonii 971, w Indjach amerykańskich 914, na Syberji 932, w Afryce środkowej 909, na Kaukazie 880, na Cejlonie 877, w Hong Kong 850.

Może, może, moja droga, tylko przyznam ci się, że nie widziałem jeszcze nigdy obrazu, który umiowanoby co tydzień w nową ramę.

— Dziecięce pytanie. — Dziadziusiu, czy dziadziś był takim małym, jak ja? — Tak, wnusiu, byłem. — A czy dziadziś był wtedy też dziadziem?

Ozysłość. Pani: — Czyś myła tę rybę, zanim wzięłaś do garnka? — Kucharka: — A peco? Przecież ryba i tak zawsze siedzi w wodzie.

WAŻNY INTERES.

Słynął ongi w Warszawie głośny aktor Alojzy Zółkowski (ojciec), który nie tylko odznaczał się nadzwyczajnym dowcipem, ale także lubił pisać figle znajomym i nieznanym. Któregoś dnia wyczytał w gazecie, że pewien jegomość poszukuje towarzysza podróży, by wspólnie wiaść karetkę pocztową. Tegoż dnia Zółkowski zjawił się wieczorem w restauracji jakiś osowiały nie opowiadał anegdót, choć go o nie towarzysze molestowali. N g!e powiada:

— Mam bardzo ważny interes. Chcecie to chodźcie ze mną.

Poszli. Noc ciemna. Krętymi uliczkami prowadzi Zółkowski gromadę gdzieś na Powiśle. Dzwoni. Zaspawany stróż otwiera bramę i dziwi się. Przecież teraz cały dom śpi.

— To nic, jest ważny interes.

Weszli na piętro. Dobijają się do drzwi.

— Tu mieszka pan X? — Tu, ale teraz śpi. — To nic, proszę go obudzić— ważny interes!

Zjawia się wreszcie gospodarz.

— Czego panowie sobie życzą? — To pan, zdaje się, ogłosił, że szuka towarzysza podróży?

— Ja.

COSULICH Towarzystwo okrętowe w Trjescie Karty okrętowe „de chamadas“ z Europy do Brazyji. Agencja Centralna w Warszawie. OSULICH EN E ul. Świętokrzyska Nr. 25. Podróż między Brazylią i Europą pierwszorzędnymi statkami transatlantycznymi: „Saturnia“ największy i najszybszy w świecie okręt motorowy i „Maita Washington“ tudzież z wszelkim komfortem urządzone statki „Belvedere“ i „Atlantia“.

Kolonja „Santa Barbara“ 6500 lotów po 10 alkiarów. Położenie: Na lewym brzegu rzeki Igussu, w niedalekiej odległości od stacji kolejowych Porto União i União da Victoria. Doskonała droga automobilowa: Porto-Victoria-Mangueirinha.

— Właśnieśmy przyszli powiedzieć, że z panem nie pojedziemy. TO NIE ON. Powiedziałeś pan podobno, że żona moja jest stare pudło, czarownica, żmija i jedza, czy to prawda? — To prawda, ale ja [tego nie powiedziałem. ZONA GO NAUCZYŁA. — Od kiedy jesteś żonaty, nie brak ci nigdy guzika przy ubraniu. O tak, żona z samego zarad

Jeśli chcesz sprzedać... Jeśli chcesz kupić... Poszukujesz... „Gazeta Polska“ — Kurjetyba — Caixa B.

Acosmalte GABANTIDO. Naczynia z żelaza, lane, emaljowane wewnątrz na szaro! Są to jedyne naczynia, które opierają się niszczącej sile ognia nawet przy smażeniu potraw. Uwaga: Uważajcie na zieloną markę z napisem „ACOSMALTE GABANTIDO“ która jest przyklepiona na każdym garnku. NIE ROZBIJAJĄ SIĘ, NIE PEKAJĄ, ANI NIE KRUSZY SIĘ EMALJA.